

דף ג.

עין משפט א.

יו"ד סימן קפא סעיף יא

יא. פיאות הזקן הם חמשה ורבו בהם הדעות בביקומן, לפיכך ירא שמים יצא ידי כולם ולא יעביר תער על כל זקנו בכלל.

הגה: ואפי' תחת הגרון ג.

עין משפט ב.

יו"ד סימן רלו סעיף א

א. "נפש כי תשבע לבטא בשפתים" היינו שנשבע בין על דבר שעבר כגון שאכל או לא אכל, ובין על דבר שהוא להבא כגון שאוכל ואינו אוכל או שלא אוכל ואכל ד.

וה"ה נשבע בדבר שאין בו לא רעה ולא טובה כגון נשבע שזרקתי לים ולא זרק, או נשבע לזרוק ולא זרק.

ואפי' בדבר שאין בו ממש כגון נשבע שישן ולא אישן ה או ישנתי ולא ישנתי, ואפי' בנשבע בדבר שאינו יכול לעשותו אלא ע"י אחרים, כגון שנתתי לפלוני או לא נתתי או אתן לפלוני או לא אתן, ואפי' נשבע על אחרים כגון נשבע שזרק פלוני צרור לים או שלא זרק, כל אלו הם

ב. טור מהרא"ש, וכ"כ הר"י בשערי תשובה, ועיין בגאון אות י"ח השיטות.

ג. ב"י בשם אגרת רבינו יונה וסמ"ג, ובכלל זה גם השפה העליונה שלדעת ר"ת שני גבולי השפה הם פיאות. ט"ז ס"ק ד'.

ד. משנה בשבועות דף כ"ה ע"א, ושבועה שייכת על עצמו אבל נדר שייך על החפץ וע"כ השבועה חלה גם על שינה שאין בה ממש כי אוסר נפשו עליה. ובשבועה שלא אוכל היינו כל זמן שאפשר לו בלא אכילה דאל"כ הו"ל תיכף שבועת שוא כיון שאי אפשר לו בלא אכילה, כמ"ש בסי' רל"ב סעיף ה'. ט"ז.

ה. והיינו במפרש יום או יומיים, אבל ג' ימים או בסתם הוי שבועת שוא כדלקמן בסעיף ד'. וכתב הב"ח דאם נשבע בסתם ואמר שכוונתו היה על יום אחד הוי שבועת ביטוי ולא שבועת שוא.

שבועת ביטוי¹ הן, ואם שיקר בשבועתו חייב קרבן.

או"ח סימן שמו עיף א

עין משפט ד.

א. מן התורה אינו חייב אלא כשעוקר חפץ מרשות היחיד ומניחו ברשות הרבים או להיפך², אבל פשט ידו לפנים והחפץ בידו ונטלו חבריו העומד בפנים, או שפשט ידו לחוץ וחפץ בידו ונטלו חבריו מידו, שזה עקר והשני הניח שניהם פטורים אבל אסור לעשות כך מדרבנן³.

ב. אם פשט ידו לפנים והחפץ בידו והניחו לתוך יד חבריו⁴ העומד בפנים, או שפשט ידו לפנים ונטל חפץ מתוך יד חבריו העומד בפנים והוציאו לחוץ⁵, שנמצא שהעומד בחוץ לבדו עשה עקירה והנחה, הוא חייב וחבריו פטור אבל אסור⁶.

ו. פי' שאלה נכללים בכלל נפש כי תשבע לבטא בשפתים וכו', והיינו כל דבר שבידו לעשותו דכתיב ביה להרע או להטיב, מה הטבה רשות אף הרעה רשות, דהיינו לעצמו כגון שאוכל או שלא אוכל, משא"כ דבר שביד אחרים וכן הרעה לאחרים אינה בפסוק של ביטוי אלא נכללים בשבועת שוא ואין שם קרבן אלא עבירה בידו, נמצא ששבועת בטוי חמורה דחייב עליה קרבן. ט"ז ס"ק ג'.

ז. משנה בריש שבת וגמ' שם, שעקירה והנחה נקראת מלאכה שלמה, אבל חצי מלאכה או מלאכה שלמה ע"י שנים שזה עוקר וזה מניח פטורים שדרשו "בעשותה" העושה את כולה חייב ולא העושה מקצתה.

ח. ומדרבנן אסור שמא יבא כל אחד לעשות מלאכה שלמה, מ"ב אות א'. ועקירה והנחה לאו דוקא מעל גבי קרקע אלא ה"ה מכיסו שבגדיו בטלים לגבי גופו והנחת הגוף כהנחת החפץ, מ"ב אות ב'.

ח. ה"ה אדם אחד שעשה עקירה או הנחה אסור מדרבנן והגם שחצי שיעור אסור מן התורה כאן שזו עדיין לא מלאכה אין בזה דין חצי שיעור.

ט. ואף דבעינן מקום ד' על ד', ידו של אדם חשובה כארבעה טפחים, גמ'.

י. ואפי' לא הניחו לארץ, הואיל והוא בידו הרי הוא כמונח בארץ.

כ. לא משום איסור שבת אלא משום שמכשיל את חבריו וגורם לו להוציא חפץ או להכניסו, ויש בזה איסור תורה משום "לפני עיור". אבל אם היה מונח בצורה שהיה יכול ליטלו גם בלי שהיה בידו אין לפני עור, אבל אסור מדרבנן ואפי' לומר לאדם שעוסק במלאכת איסור תצליח במלאכתך אסור. ועיין מ"ב אות ז'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהרד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ואפי' אם העומד בחוץ אינו יהודי אסור משום שהוא כנותנו על מנת להוציא.

א. ג. ה"ה להוציא חפץ בידו לחוץ והניחו ביד חבירו ^ל העומד בחוץ, או שנטל מיד חבירו ^מ העומד בחוץ והכניס בפנים העומד בפנים חייב, שהוא עקר והניח, והעומד בחוץ פטור אבל אסור.

ל. וְהוּא שֵׁיט חֲבִירוֹ בְּתוֹךְ עֶשְׂרֵה טַפְחִים בְּתוֹךְ אוֹרֵי ר"ה, אֲבָל לְמַעַלָּה מִזֶּה הוּא מְקוֹם פְּטוֹר וּמוֹתֵר כְּמוֹ בְּסִי' שִׁמְעוֹ סְעִיף א'. כ"כ ה"מ"א בִּשְׁם הַמַּ"מ.

הזורק ונעקר חבירו ממקומו ורץ וקיבלו שניהם פטורים, הראשון, משום שלא עשה הנחה מכוחו שהשני חטפו באמצע הליכתו של החפץ. והשני פטור משום שלא עשה עקירה רק הנחה.

ואם רץ הזורק בעצמו וקיבלו הרי זה ספק אם חייב אפי' שעשה ההנחה בעצמו דאפשר שאין הנחה גמורה אלא עד שינוח במקום שהיה אמור לנוח בשעת העקירה. הזורק מרשות הרבים לר"ה ורשות היחיד באמצע, או מרשות היחיד לרשות הרבים באמצע, פטור. ואם הלך החפץ שתי אמות בר"ה זה ושתי אמות בר"ה שמעבר השני, חייב שהרשויות מצטרפות.

וְהַמּוֹשִׁיט מִרְה"י לִרְה"י דֶּרֶךְ רִשּׁוֹת הַרְבִּים כְּשֶׁשְׁנֵי רַה"י עוֹמְדִים בְּצַד אֶחָד לְאוֹרֵךְ ר"ה, וְר"ה מִפְּסִיק בְּנִיהֶם אִפִּי' לְמַעַלָּה מֵעֶשְׂרֵה טַפְחִים שֶׁהוּא מְקוֹם פְּטוֹר חֲיִיב. אֲבָל בְּעוֹמְדִים רַה"י בְּשְׁנֵי צְדֵי ר"ה שְׁעוֹמְדִים זֶה כְּנֶגֶד זֶה פְּטוֹר וְאִפִּי' לְמַטָּה מֵעֶשְׂרֵה. מ"ב אוֹת ח' מִגַּמ' וּמ"א ס"ק ה'.

וְפֶשֶׁט יָדוֹ לִפְנֵים וְנָטַל מִיָּם מֵעַל גּוֹמָא וְהוֹצִיאוֹ לְחוּץ חֲיִיב שֶׁהַיָּם כְּגוֹף אֶחָד הֵן וּמוֹנָחִים עַל הָאָרֶץ וְכִשְׁלֹקָהּ מֵהֵן קֶצֶת כְּעוֹקֵר מִן הָקֶרֶקֶע. אֲבָל נָטַל פִּירוֹת אוֹ שֶׁמֶן מֵעַל הַיָּם פְּטוֹר דִּמָּה שְׁמוֹנָחִים עַל הַיָּם לֹא הוּא הַנְּחָה, שֶׁם.

מ. ואפי' אם העומד בפנים היה א"י, העומד בחוץ ישנו איסור עליו שיאמרו שהוא נותן לו ע"מ להכניס, מ"ב אוֹת ט'.

ואם החפץ של א"י לדעת התוס' מותר ולדעת הרא"ש אסור, כה"ח אוֹת י'.